

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 53 ฉบับที่ 5 : 11 กุมภาพันธ์ 2565

Volume 53 Number 5: February 11, 2022

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ข่าวระบาด
ใน/ต่างประเทศ

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

ตะวัน ทองสว่าง, สมนึก เลิศสุโภชนวิชัย, ปราบรณา สุขเกษม, ชีราพร อินตะวงค์, รัตนากร สนอ่วม, กัญทิลา ทวีวิทย์การ
ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 5 ระหว่างวันที่ 30 มกราคม-5 กุมภาพันธ์ 2565 ทีมตระหนักรู้-
สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ติดตามเหตุการณ์อาหารปนเปื้อนสารเคมี (ภาวะเมธฮีโมโกลบินนีเมีย)

ผู้ป่วยที่มีภาวะเมธฮีโมโกลบินนีเมียสงสัยจากการรับประทาน
อาหารที่ปนเปื้อนสารไนเตรท/ไนไตรท์ทั้งสิ้น 4 เหตุการณ์ พบผู้ป่วย
4 คน จาก 4 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี (1 ราย) สงขลา (1 ราย)
นครศรีธรรมราช (1 ราย) และ พะเยา (1 ราย)

ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม-6 กุมภาพันธ์ 2565 พบผู้ป่วยที่มี
ภาวะเมธฮีโมโกลบินนีเมีย สงสัยจากการรับประทานอาหารแปรรูป
ปนเปื้อนสารไนเตรท/ไนไตรท์ทั้งสิ้น 14 ราย จาก 8 จังหวัด ได้แก่
เพชรบุรี (4 ราย) ตรัง (3 ราย) เชียงใหม่ (2 ราย) สงขลา (1 ราย)
กาญจนบุรี (1 ราย) สระบุรี (1 ราย) นครศรีธรรมราช (1 ราย)
พะเยา (1 ราย) อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง 1 : 1.3 ค่ามัธยฐานอายุ
9 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยทุกรายให้ประวัติว่ารับประทาน
อาหารประเภทไส้กรอกก่อนเริ่มมีอาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง

ผลการสอบสวนพบว่าไส้กรอกส่วนใหญ่รับมาจากตลาด
มหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร และมีแหล่งผลิตในจังหวัดชลบุรี ตัวอย่าง
ไส้กรอกที่ได้รับการตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่
พบระดับสารไนไตรท์ 2,823 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และไนเตรท 72.3
มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด

การดำเนินการ

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564 มีการตรวจค้นโรงงานผลิตไส้กรอก
ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยเป็นโรงงานที่ไม่ได้รับอนุญาต พบ
ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ที่โรงงานนี้ผลิตรวม 32 ยี่ห้อ โดยมี
การผสมสารไนไตรท์เพื่อยืดอายุอาหารโดยไม่มีการขังดวงตาม
มาตรฐาน ส่งจำหน่ายตลาดนัด ในจังหวัดชลบุรี และตลาดมหาชัย
ก่อนกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ ดำรวจได้ดำเนินคดีกับเจ้าของ
โรงงานตามกฎหมายและขอให้ผู้ค้าที่รับผลิตภัณฑ์จากโรงงานแห่ง
นี้ระงับการจำหน่ายแล้ว

◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 5 ระหว่างวันที่ 30 มกราคม-5 กุมภาพันธ์ 2565	65
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 5 ระหว่างวันที่ 30 มกราคม-5 กุมภาพันธ์ 2565	68
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาจากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือนมกราคม 2565	73

2. การประเมินความเสี่ยงของภัยสุขภาพจากพิษจากสาร ได้รับสารไนเตรท/ไนไตรท์ปนเปื้อนในอาหาร

สารไนเตรท/ไนไตรท์เป็นสารที่ผู้ประกอบการนิยมใช้เป็นวัตถุเจือปนในอาหารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถนอมอาหาร ป้องกันอาหารบูดเน่า และยังทำให้อาหารมีสีแดงอมชมพูในผลิตภัณฑ์เนื้อแปรรูป อาหารที่มักพบว่ามีไนเตรท/ไนไตรท์ปริมาณสูง ได้แก่ ไส้กรอก แฮม เบคอน แหนม กุนเชียง เนื้อเค็ม เมื่อร่างกายได้รับไนเตรท/ไนไตรท์ จะทำให้ฮีโมโกลบินมีการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นภาวะ Methemoglobinemia กล่าวคือ ฮีโมโกลบินที่อยู่บนเม็ดเลือดแดงผิดปกติ ไม่สามารถจับกับแก๊สออกซิเจนได้ เซลล์ในร่างกายจึงขาดออกซิเจน เกิดอาการอ่อนเพลีย คลื่นไส้ ตัวเขียวหมดสติ และอาจถึงแก่ชีวิตได้ บุคคลที่อาจมีความไวต่อภาวะนี้มากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้มีภาวะพร่องเอนไซม์ G6PD ผู้มีภาวะซีดหรือมีโรคเลือด นอกจากนี้ สารไนเตรท/ไนไตรท์ เมื่อทำปฏิกิริยากับสารอื่น ๆ ในอาหารอาจทำให้เกิดสารไนโตรซามีนซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งในระยะยาว

ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม 2565 เป็นต้นมา พบผู้ป่วยด้วยภาวะ Methemoglobinemia เป็นผู้ป่วยจากทุกภาคของประเทศ แม้มีประวัติรับประทานไส้กรอกที่มีบรรจุภัณฑ์ต่างกัน แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตร่วมที่จังหวัดชลบุรี ดังนั้น มีโอกาสสูงที่สินค้ารณรงค์การผลิตที่มีการปนเปื้อนจากโรงงานดังกล่าวจะมีจำนวนมาก หลายประเภทและกระจายไปในหลายจังหวัด

ถึงแม้จะมีการตรวจค้นและดำเนินคดีกับผู้ประกอบการที่สงสัยว่าจะผลิตอาหารที่ปนเปื้อนดังกล่าว และมีการแจ้งข่าวเตือนผู้ค้าปลีกไม่ให้ขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากโรงงานแห่งนี้แล้ว แต่เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากโรงงานนี้มีหลายประเภทและหลายยี่ห้อ อาจทำให้เกิดความสับสนและยังจำหน่ายอยู่ รวมทั้งประชาชนที่ซื้อไปแล้วอาจยังทราบข่าวไม่ทั่วถึง จึงยังไม่ได้ทำลายผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ดังนั้นจึงควรมีการแจ้งเตือนสถานพยาบาลเพื่อเฝ้าระวัง

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาต
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

กองบรรณาธิการ

คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สยมภูจันท์ ศศิธันว์ มาแอดิยน พิชรี ศรีหมอก

ภาวะ Methemoglobinemia โดยเฉพาะในประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่ออาการรุนแรง และควรมีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างให้ผู้ประกอบการและประชาชนทำลายผลิตภัณฑ์รณรงค์การผลิตที่มีการปนเปื้อนไปจนกว่าจะไม่พบผู้ป่วยรายใหม่ต่อเนื่อง

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. ประเทศเดนมาร์กรายงานพบผู้ป่วยโรคไข้หัวโตในแรงงานในโรงฆ่าสุกร

สถาบันเฝ้าระวังโรคไข้หัวโตใหญ่ ประเทศเดนมาร์กรายงานพบผู้ป่วยไข้หัวโตใหญ่ ซึ่งคาดว่าอาจเป็นสายพันธุ์ที่มีแหล่งที่มาจากสุกร ซึ่งการค้นพบครั้งนี้พบจากสถาบันเฝ้าระวังโรคไข้หัวโตใหญ่ของประเทศเดนมาร์ก (The Statens Serum Institut :SSI) ได้ตรวจตัวอย่างในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2564 จากผู้ป่วยในที่มีอาการทางเดินหายใจรุนแรงฉับพลันคาดว่าอาการติดเชื้อในผู้ป่วยรายนี้อาจมีความเกี่ยวเนื่องจากการทำงานในโรงฆ่าสุกร ยังไม่พบผู้ป่วยรายอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยรายนี้ นอกจากนี้ยังไม่พบหลักฐานชัดเจนว่ามีการแพร่เชื้อระหว่างคนสู่คน การเฝ้าระวังโรคในสุกรในเดนมาร์กพบว่าเชื้อที่พบในผู้ป่วยรายนี้ มีความคล้ายกับเชื้อที่พบในสุกร 3 ตัว ในช่วงต้นปี 2564 นอกจากนี้ ช่วงต้นปี 2564 ยังพบผู้ป่วยจำนวน 1 รายที่ติดเชื้อไวรัสไข้หัวโตใหญ่ที่พบในหมูเช่นกัน แต่ไม่มีความเชื่อมโยงกับผู้ป่วยรายนี้ SSI ยังคงเฝ้าระวังเชื้อทั้งในคนและสุกรอย่างใกล้ชิดร่วมกับสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ได้มีการรายงานเหตุการณ์นี้ไปยัง WHO และหน่วยงานสาธารณสุขของยุโรปแล้ว

2. ผู้ป่วยสงสัยโรคแอนแทรกซ์เป็นกลุ่มก้อน เมืองเกดังซารี ประเทศอินโดนีเซีย

กรมวิชาการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารเมืองกุนุงอิตุล เขตยอร์กยาคาตาร์ของประเทศอินโดนีเซีย (The Department of Agriculture and Food Security of Gunung Kidul Regency, Yogyakarta Special Region) รายงานพบผู้ป่วยสงสัยติดเชื้อแอนแทรกซ์หลังจากบริโภคและชำแหละเนื้อวัวที่ตายในหมู่บ้านฮาโกมูโย เขตเกดังซารี จำนวน 10 ราย ขณะนี้ได้นำตัวอย่างเลือดผู้ป่วย ดิน และเนื้อสัตว์ที่ยังหลงเหลืออยู่ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ เหตุการณ์นี้เริ่มต้นจากมีโคตัวหนึ่งในหมู่บ้านตายเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2565 หลังจากนั้นชาวบ้านได้ซื้อและนำเนื้อโคไปแจกจ่ายในหมู่บ้านซึ่งมีชาวบ้านกว่า 30 ราย บริโภคเนื้อโคนี้ โดยชาวบ้านที่บริโภคจำนวน 10 ราย มีอาการมีไข้ มีตุ่มพองที่บริเวณแขน ในส่วนเนื้อสัตว์ที่ยังเหลือได้ถูกเผาทำลาย ปัจจุบันอยู่ระหว่างเฝ้าระวังอาการป่วยในชุมชน